

ภาวะผู้นำ

ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

ขวัญฤดี ปานพิมพ์^{1*}

เฉลิมชัย หาญกล้า²

ภูวดล จุลสุคนธ์³

รับบทความ: 26 มกราคม 2568 แก้ไขบทความ: 28 กุมภาพันธ์ 2568 ตอรับบทความ: 28 กุมภาพันธ์ 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ตามวุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 328 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 พบว่า จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา

¹⁻³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

* อีเมล: bbaifern.224@gmail.com

Academic Leadership of School Administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4

Khuanruedee Panpim ^{1*}

Chalermchai Hankla ²

Phuwadon Chulasukhont ³

Abstract

The purpose of this article 1) study the academic leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4, and 2) compare the academic leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4 based on educational qualification, position, work experience, and school size. The sample group consisted of 328 school administrators and teachers under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4 in the academic year 2024, obtained through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.987. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Scheffe's method for pairwise comparisons. The research results were found as follows; 1) The overall academic leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4 was at a high level and 2) The comparison of academic leadership of school administrators, when classified by position and school size, showed statistically significant differences at the .05 level. However, no significant differences were found when classified by educational qualification and work experience.

Keywords: Academic Leadership, School Administrators, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area office

---

¹⁻³ Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

* Email: bbaifern.224@gmail.com

บทนำ

เนื่องด้วยปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงเปรียบเสมือนฟันเฟืองชิ้นหลักในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าสำหรับการพัฒนาประเทศ อีกทั้งในปัจจุบันระบบการศึกษาไทยยังพบว่ามีปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทั้งยังมีการปฏิรูปการศึกษาที่ผลักดันให้หน่วยงานทางการศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยมีการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการพัฒนา เป้าหมายสำคัญคือ จะทำอย่างไรให้เยาวชนวัยเรียน เข้าถึงการศึกษาให้ได้มากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เพราะมนุษย์ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องมีผู้นำที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในทุกองค์กรหากผู้นำในแต่ละองค์กรมีภาวะผู้นำจะสามารถบริหารจัดการงานต่าง ๆ ขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีส่วนในการพัฒนาประเทศชาติ (สุชิน ประสานพันธ์, 2564) โดยภาวะผู้นำนั้นหมายถึง ลักษณะพฤติกรรมความสามารถของบุคคลในการชักนำ โน้มน้าว จูงใจให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยดูจากประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน (ณิรดา เวชญาลักษณ์, 2564) อีกทั้งสถานศึกษาจัดเป็นสถาบันหลักในการพัฒนามนุษย์ และหากจะทำให้สถานศึกษาเป็นสถาบันหลักในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้นั้นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำซึ่ง ภาวะผู้นำนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านพฤติกรรมความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างเต็มตามความสามารถเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (อัมพิกา สุธาโพชน, นพรัตน์ ชัยเรือง, และวันฉัตร ทิพย์มาศ, 2565)

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญในการบริหารสถานศึกษา คุณสมบัติภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ มีวิสัยทัศน์ มีความเชี่ยวชาญเรื่องการศึกษา มีความตั้งใจ มีพลังพร้อมในการทำงาน มีความสามารถในการบริหาร การประเมินงาน การประเมินระบบ เพื่อวิเคราะห์คนในองค์กรอันเป็นผลสะท้อนจากการบริหารของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางวิชาการคือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานทางวิชาการสามารถใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำการบริหารและนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน โดยมีการร่วมมือกับคณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ (ณัฐชานันท์ โตนาม, 2562)

การดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 มีภารกิจรับผิดชอบการจัดการศึกษาในเขตอำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน และอำเภอปากช่อง ได้มีการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีกรอบแนวคิดในการพัฒนามาตามกฎหมาย นโยบายและ

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการสร้างกลยุทธ์และกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาเพื่อเป็นไปตามแผนการดำเนินงานตามเป้าหมายในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ จากการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565 และรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2565 ในกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันตามโครงการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และโครงการยกระดับคุณภาพผู้เรียน O-NET เป็นเลิศ โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับเขตพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.06 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับเขตพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.56 ซึ่งยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ตั้งไว้โดยมีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับ สพฐ. และจำนวนผู้เรียนที่เข้าสอบไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4, 2566)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เพื่อให้ผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงภาวะผู้นำทางวิชาการ และเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานให้กับผู้บริหารสถานศึกษาสู่การปฏิบัติที่เกิดผลที่มีประสิทธิภาพต่อการบริหาร อีกทั้งการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการยังเป็นการส่งเสริมจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านผู้บริหารที่ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการมีแผนงาน โครงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำหลักสูตร การสร้างคู่มือการวัดการประเมินผล การประกันคุณภาพภายใน การจัดการเรียนการสอนสู่การเป็นห้องเรียนที่มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

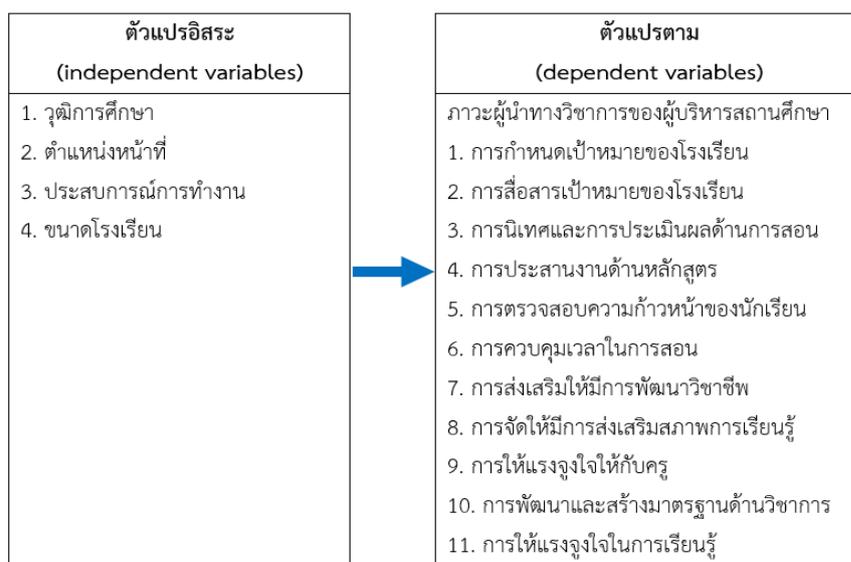
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิด ฮอลล์ลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) เนื่องด้วยแนวคิดมีความสอดคล้องครอบคลุมกับบริบทและจุดเน้นด้านผู้บริหารที่ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการมีแผนงานโครงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำหลักสูตร การสร้างคู่มือการวัดการประเมินผล การประกันคุณภาพภายใน การจัดการเรียนการสอนสู่การเป็นห้องเรียนที่มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 11 ด้าน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 3) การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน 4) การประสานงานด้านหลักสูตร 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 6) การควบคุมเวลาในการสอน 7) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ 8) การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ 9) การให้แรงจูงใจให้กับครู 10) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และ 11) การให้แรงจูงใจในการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิด ฮอลล์ลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) มาเป็นกรอบแนวคิด ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 193 คน ครู จำนวน 1,604 คน รวมประชากรทั้งหมด จำนวน 1,797 คน ปีการศึกษา 2567 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4, 2567) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 328 คน ซึ่งได้มาโดยการคำนวณจากสูตรการหาขนาดของตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามขนาดโรงเรียน แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 40:60 โดยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 40 จำนวน 131 คน และครู ร้อยละ 60 จำนวน 197 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงและดัดแปลงจากแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิด ฮอลล์ลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต ซึ่งมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.987 รวบรวมข้อมูลโดยการประสานกับผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (google form) ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือน สิงหาคม พ.ศ.2567 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ในภาพรวม 11 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การให้แรงจูงใจให้กับครู ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.89) 2) การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.50) 3) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.53) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ และการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.53)

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ			
	X	S.D.	การแปลผล	อันดับ
ด้านที่ 1 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.35	0.53	มาก	11
ด้านที่ 2 การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.42	0.53	มาก	3
ด้านที่ 3 การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน	4.47	0.50	มาก	2
ด้านที่ 4 การประสานงานด้านหลักสูตร	4.36	0.57	มาก	10
ด้านที่ 5 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.39	0.59	มาก	7
ด้านที่ 6 การควบคุมเวลาในการสอน	4.42	0.56	มาก	5
ด้านที่ 7 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.37	0.60	มาก	9
ด้านที่ 8 การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.38	0.60	มาก	8
ด้านที่ 9 การให้แรงจูงใจกับครู	4.48	0.89	มาก	1
ด้านที่ 10 การพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.39	0.56	มาก	6
ด้านที่ 11 การให้แรงจูงใจในการเรียนรู้	4.42	0.58	มาก	4
ภาพรวม	4.40	0.52	มาก	-

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมี ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การประสานงานด้านหลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การให้แรงจูงใจกับครู และการให้ แรงจูงใจในการเรียนรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ เมื่อพิจารณาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การประสานงานด้าน หลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การจัดให้มีการส่งเสริม

สภาพการเรียนรู้ การพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และการให้แรงจูงใจในการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน การประสานงานด้านหลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การควบคุมเวลาในการสอน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการ เรียนรู้ การให้แรงจูงใจกับครู การพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และ การให้แรงจูงใจในการ เรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชานันท์ โตนาม (2562) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะช่วยส่งผลในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งจากผลการวิจัยยังแสดงถึงบทบาทความสามารถของผู้บริหารในการขับเคลื่อน งานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย รวมถึงงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนระหว่างครูและนักเรียน ในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้าน สติปัญญา เกิดการเรียนรู้และมีคุณธรรมตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรถือว่าเป็นความสำเร็จทางวิชาการ อีกทั้งความสำเร็จทางวิชาการขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เป็นแรงผลักดันในการขับเคลื่อน การศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะความสามารถในการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองได้อย่างชัดเจนและครอบคลุม มีการส่งเสริมครูให้ได้รับการอบรมพัฒนาความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และสร้างการมีส่วนร่วมจึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการการศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการประเมินและนิเทศการสอนได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ มีการควบคุมเวลาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อไม่ให้กระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้นได้อย่างเท่าเทียมกัน และผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนามาตรฐานทางวิชาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา เชื้อคมตา (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพการทำงาน และมุมมองต่อการบริหารจัดการที่แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การประสานงานด้านหลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ การพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และการให้แรงจูงใจในการเรียนรู้ ล้วนแล้วแต่เป็นบทบาทหน้าที่ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนดำเนินงานไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาและการจัดการศึกษา

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ตามประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ช้าวทิพย์ ทีสุภะ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและ

ครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษาที่สามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยไม่มีข้อจำกัดด้านประสบการณ์การทำงาน ผู้บริหารและครูมีการดำเนินงานด้านวิชาการต่าง ๆ ร่วมกันตามนโยบายและแนวทางการบริหารการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด อีกทั้งการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจนเป็นระบบ มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง มีการสื่อสารและสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ตรงกัน มีระบบการทำงานที่เป็นมาตรฐาน มีการสร้างการมีส่วนร่วมในทุกระดับ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่างกัน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้ถึงการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2.4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิชชา ประยูรพันธ์ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคการศึกษา 13 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กรอบงานดำเนินการบริหารงานวิชาการในแต่ละขนาดของโรงเรียน มีบริบทและทรัพยากรที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจสร้างข้อจำกัดบางประการในการดำเนินงาน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่แตกต่างกันออกไป จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งอาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่เหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถเข้าถึง และดำเนินการบริหารจัดการ และสร้างการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูมีความพร้อมและเข้าใจทิศทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างชัดเจน ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กอาจขาดทรัพยากรในบางด้าน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีบุคลากรจำนวนมากอาจพบปัญหาการสื่อสารและการประสานงานไม่ทั่วถึง

สรุปและข้อเสนอแนะ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การให้แรงจูงใจให้กับครู รองลงมา คือ การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การให้แรงจูงใจในการเรียนรู้ การควบคุมเวลาในการสอน การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การประสานงานด้านหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลผลการเรียนย้อนหลัง 3 ปี ของผู้เรียนมากำหนดเป้าหมาย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลผลการเรียนย้อนหลัง 3 ปี ของนักเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นแนวโน้มในการพัฒนา แก้ปัญหาด้านการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่มีความสอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของนักเรียนในแต่ละปี ซึ่งจะส่งผลดีต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา

2. การประสานงานด้านหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสัมพันธ์กับคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยตรง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ตรงจุดและนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้วิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มรการอบรมจากวิทยากรภายนอก ในเรื่องเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่องและทันสมัย โดยจัดทำโครงการการอบรมที่ตอบสนองความต้องการของครู และมีการติดตามผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการอบรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการจริงของครูในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในโรงเรียน

บรรณานุกรม

กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ไดตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกริก.

ข้าวทิพย์ ทีสุกะ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร). SNRU e-Thesis.

https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=62421229111

- ณัฐชานันท์ โตนาม. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี). คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
<http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/handle/123456789/4002>
- ณัฐพล ธิตา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพะเยา). ฐานข้อมูลคลังปัญญา มหาวิทยาลัยพะเยา.
<https://updc.up.ac.th/items/c167f646-6d86-4ef8-8e18-e641e4071068>
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2564). *ภาวะผู้นำ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการประยุกต์ใช้ทางการศึกษา*. วนิดาการพิมพ์.
- วนิชา ประยูรพันธ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคการศึกษา 13*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].
- วนิดา เชื้อคมตา. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร). SNRU e-Thesis.
https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=64421229137
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2565*.
<https://sites.google.com/korat4.go.th>
- _____. (2567). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2566*. <https://sites.google.com/korat4.go.th>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. อีเลฟเว่นสตาร์ อินเตอร์เทรต.
- สุชิน ประสานพันธ์ และเพ็ญญา สุขเสริม. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 8(2), 15-28.
- อัมพิกา สุธาโพชน, นพรัตน์ ชัยเรือง, และวันฉัตร ทิพย์มาศ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1*. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร*, 10(40), 216-224.

Hallinger, J.S., & Murphy, S.L. (1985). *Work stress and social support reading*. Addison-Wesley Publishing Company.

Yamane, T. (1970). *Statistics: An introductory analysis* (2nded.). Harper & Row Publishers.